

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA
Komisija za ocjenu i odbranu završnog rada na II ciklusu studija

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	15. 01. 2021
	37/21

**NAUČNO-NASTAVNOM VIJEĆU FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA
U BANJOJ LUCI**

Predmet: Izvještaj o ocjeni završnog rada na II ciklusu Studijskog programa socijalnog rada kandidatkinje Teodore Deretić

Na sjednici Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta političkih nauka održanoj 15.07.2020. godine (rješenjem br. 08/3.652-6/20) imenovana je Komisija za ocjenu završnog master rada "POVEZANOST PROFESIONALNOG SAGORIJEVANJA SA OBILJEŽJIMA RADNOG MJESTA SOCIJALNIH RADNIKA ZAPOSLENIH U CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD " kandidatkinje Teodore Deretić.

Komisija je radila u sastavu:

1. prof. dr Mira Ćuk, vanredni profesor, uža naučna oblast socijalna politika, Fakultet političkih nauka u Banjoj Luci, predsjednik
2. prof. dr Dragana Šćepović, vanredni profesor, uža naučna oblast posebna područja socijalnog rada, Fakultet političkih nauka u Banjoj Luci, član
3. dr Andrea Puhalić, docent, uža naučna oblast teorija i metodologija socijalnog rada, Fakultet političkih nauka u Banjoj Luci, član i mentor.

Nakon uvida u završni rad kandidatkinje Teodore Deretić, Komisija podnosi Naučno-nastavnom vijeću Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Banjoj Luci sljedeći

IZVJEŠTAJ

o ocjeni završnog rada na drugom ciklusu pod nazivom

"Povezanost profesionalnog sagorijevanja sa organizacijskim obilježjima radnog mjesta socijalnih radnika zaposlenih u centrima za socijalni rad"

OSNOVNI PODACI O KANDIDATKINJI

Teodora Deretić je rođena 31.08.1993. godine u Trebinju.

Osnovnu školu i Gimnaziju je završila u Trebinju. Po završetku srednje škole upisuje se na Fakultet političkih nauka, Studijski program socijalnog rada, gdje stiče zvanje socijalnog radnika 2017. godine. Pored formalnog obrazovanja, posjeduje i sledeće sertifikate: Informatički kurs (ECDL European Computer Driving Licence); Pisanje prijedloga projekta i budžeta, Cerebra i Omladinski savjet Republike Srpske, Banja Luka;

sertifikat o poznavanju jezika B2 nivo Filološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci. Posjeduje znanja ruskog jezika B1 nivo i njemačkog jezika A2.

Ima objavljen naučni rad na temu Socijalni konstruktivizam, u Zborniku radova Centara modernih znanja.

U 2019. godini upisuje master studij na Fakultetu političkih nauka, smjer- Savremeni socijalni rad sa djecom i porodicom. U toku master studija bila je stipendista Erasmus+ projekta, jedan semstar je provela na Palacki Univerzitetu u Olomocu, Fakultetu Sv. Ćirila i Metodija, Odsjeku za socijalni rad.

Volonter je Crvenog Krsta od 2012. godine a, takođe, kao volonter provela je 3 mjeseca u JU Dom za djecu i omladinu bez roditeljskog staranja Rada Vranješević. Nakon toga, angažovana je kao volonter, a kasnije i priravnik u JU Dom penzionera u Trebinju. Trenutno je Internaacionalni volonter Weltearts projekta u Njemačkoj u Haleu.

UVODNI DIO OCJENE ZAVRŠNOG RADA

Master rad kandidatkinje Theodore Deretić "*Povezanost profesionalnog sagorijevanja sa obilježjima radnog mjesta socijalnih radnika zaposlenih u centrima za socijalni rad*" napisan je na 137 stranica teksta, obuhvata 17 tabela i 14 grafičkih prikaza. Pored Uvoda, Spiska korištene literature i Priloga, rad je podijeljen u dva dijela - teorijski i empirijski dio rada, u okviru kojih se može izdvojiti pet velikih cjelina sa pripadajućim poglavljima.

Teorijsku utemeljenost istraživanja kandidatkinja je opisala u okviru dvije velike teorijske cjeline.

U okviru prve teorijske cjeline pod nazivom "*Definisanje ključnih kategorija*", kandidatkinja sistematično i obuhvatno prikazuje određenja i obilježja osnovnih koncepata problema istraživanja, razloženo na tri podnaslova: Profesionalno sagorijevanja i srodni koncepti; Socijalni rad kao profesija i profesionalna praksa; i Socijalna politika i socijalna zaštita.

Druga teorijska cjelina pod nazivom "*Teorijske osnove profesionalnog sagorijevanja*" je posvećena čvrstom teorijskom utemeljenju problema i predmeta istraživanja, te je podijeljena u tri velika podnaslova ili poglavlja. U poglavlju „Istorijski razvoj koncepta profesionalnog sagorijevanja” kandidatkinja je na početku sažeto izložila obilježja društveno-istorijskog okruženja SAD-a 70-ih godina XX vijeka, u okviru kojih se pojavio i razvio ovaj fenomen. Nakon toga, u radu su elaborirana obilježja pionirske i empirijske faze, kao dvije karakteristične faze razvoja koncepta profesionalnog sagorijevanja u stručnoj zajednici pomagačkih profesija kao i opštoj populaciji. Poglavlje pod nazivom "Teorijsko- konceptualni modeli profesionalnog sagorijevanja" daje sistematičan prikaz najuticajnijih teorijsko- konceptualnih modela sagorijevanja, u okviru nekoliko različitih pristupa ili pravaca. Prvi pravac se zasniva na multidimenzionalnoj teoriji sagorijevanja i različitim pristupima konceptualizaciji relacija između tri dimenzije ovog fenomena: emocionalne iscrpljenosti, depersonalizacije i cinizma i smanjenog ličnog postignuća. Riječ je o tradicionalnim modelima sekvencijalnih faza, u okviru kojih su predstavljena obilježja procesnih, faznih i transakcionih modela sagorijevanja. Nakon toga,

prikazana su osnovna obilježja jednog od savremenih modela pod nazivom Model oblasti radnog života, prije svega zbog toga što je riječ o modelu koji predstavlja određenu nadopunu tradicionalnoj klasifikaciji, a ne stoji s njima u suprotnosti. Na kraju je prikazan i sistemski model sagorijevanja koji se zasniva na sistematskoj teoriji. Teorijsko-konceptualni modeli su u radu hronološki prikazani, u odnosu na redosljed kojim su se pojavljivali u istorijskom razvoju teorije profesionalnog sagorijevanja.

Drugi dio rada obuhvata naredne tri cjeline koje se bave prikazom empirijskog istraživanja: Metodološke postavke empirijskog istraživanja; Rezultati istraživanja; i Zaključci i preporuke. Poglavlje pod nazivom „Metodološke osnove istraživanja“, predstavlja treću cjelinu u radu koja daje uvod i metodološko utemeljenje empirijskog istraživanja, te sadrži deset potpoglavlja u kojima se daje pregled problema i predmeta istraživanja, ciljeva i zadataka, naučne i društvene opravdanosti istraživanja, istraživačkih varijabli, hipoteza istraživanja, metoda, tehnika i postupka istraživanja, istraživačkog instrumenta, statističkih postupaka korištenih u istraživanju, te na kraju obilježja populacije i istraživačkog uzorka.

Četvrti cjelina obuhvata analizu i diskusiju *Rezultata istraživanja*, u okviru tri podnaslova: „Organizacijska obilježja prakse“; „Nivo profesionalnog sagorijevanja socijalnih radnika“; i „Povezanost profesionalnog sagorijevanja sa organizacijskim obilježjima radnog mjesta“. Peta cjelina obuhvata *Zaključke istraživanja i preporuke*, nakon čega slijedi spisak korištene literature koji obuhvata 123 bibliografske reference. Nakon spiska korištene literature i priloga, rad se završava sa priloženom biografijom autora.

Osnovna teza ovog rada se zasniva na već postojećim naučnim saznanjima o socijalnom radu kao posebno rizičnom zanimanju za profesionalno sagorijevanje. U isto vrijeme, kandidatkinja se bavi uslovima i organizacijom rada u centrima za socijalni rad, kroz analizu individualne perspepcije organizacijskih faktora rizika, te ih dovodi u vezi sa visokim nivoima sagorijevanja. Osnovni cilj i doprinos rada se stoga odnosi na utvrđivanje skupa onih organizacijskih obilježja prakse socijalnog rada u centrima za socijalni rad, koji su posebno rizični za sagorijevanje na poslu.

STRUKTURA ZAVRŠNOG RADA

Pored naslovne stranice, rezimea na srpskom i engleskom jeziku i pregleda sadržaja, master rad kandidatkinje Theodore Deretić obuhvata sljedeća relevantna poglavlja:

- Uvod (8-11. str.);
- Definisanje ključnih kategorija (12- 40 str.);
- Teorijske osnove profesionalnog sagorijevanja (41-74 str.);
- Metodološke osnove empirijskog istraživanja (75- 91. str.);
- Rezultati empirijskog istraživanja (92-121. str.);
- Zaključci i preporuke (122-124. str.);
- Literatura (125-130. str.);
- Prilozi (131- 136. str.);
- Biografija (137. str.).

METODOLOŠKA UTEMELJENOST EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA

Kandidatkinja prepoznaje *problem istraživanja* kao nepostojanje takvog pristupa organizaciji radnog mjesta socijalnog radnika u centrima za socijalni rad u RS, koji se zasniva na minimizaciji organizacijskih rizika za profesionalno sagorijevanje profesionalaca. Visoki zahtjevi struke sa jedne i ograničeni resursi organizacije i zajednice sa druge strane, sami po sebi su visok rizik za profesionalno sagorijevanje, zbog čega bi posebno trebalo voditi računa o uslovima rada prilagođenim potrebama socijalnih radnika. Ovom problemu se ne posvećuje potrebna pažnja, kako na nivou naučno- istraživačkog pristupa, tako ni na nivou menadžmenta centara za socijalni rad, ali ni na individualnom nivou samog socijalnog radnika. Ovakva vrsta nedovoljno razvijene brige i podrške zaposlenima u centrima za socijalni rad, direktno utiče na opšte blagostanje i zdravlje socijalnog radnika, te na kvalitet profesionalne prakse.

Predmet ovog istraživanja direktno proizilazi iz prethodno definisanog problema. Na temelju promišljanja o minimizaciji organizacijskih rizika za profesionalno sagorijevanje socijalnih radnika, istraživanje je fokusirano na ispitivanje onih vanjskih, organizacijskih faktora rizika povezanih sa radnim mjestom socijalnog radnika, a koji su u relaciji sa visokim nivoima profesionalnog sagorijevanja. Drugim riječima, *opreacionalno određenje predmeta* istraživanja obuhvata profesionalno sagorijevanje socijalnih radnika u centrima za socijalni rad u RS i njegovu povezanost sa specifičnim obilježjima radnog mjesta (organizacijski faktori), koji predstavljaju posebne faktore rizika za sagorijevanje. Za potrebe ovog istraživanja su izdvojene i dalje razrađene dvije kategorije organizacijskih faktora profesionalnog sagorijevanja i to: organizacijsko-tehnički faktori (unutrašnji faktori organizacije) i organizacijsko- relacijski faktori (međuljudski odnosi na radnom mjestu). Specifična organizacijska obilježja radnog mjesta koja obuhvataju ove dvije kategorije, definisana su u okviru nezavisnih varijabli istraživanja. Pored elemenata sadržaja, opreaciono određenje predmeta istraživanja obuhvata i vremensko, prostorno i disciplinarno određenje predmeta istraživanja.

Osnovni *naučni cilj* ovog rada jeste doprinos postojećim naučnim saznanjima o organizacijskim rizicima za profesionalno sagorijevanje socijalnih radnika. Ovaj cilj se realizuje tako što se kroz istraživanje utvrđuje da li postoje visoki nivoi profesionalnog sagorijevanja socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, kao i da li su oni povezani sa specifičnim organizacijskim obilježjima radnog mjesta. Imajući u vidu da je kao teorijska osnova istraživanja definisana multidimenzionalna teorija sagorijevanja, nivoi profesionalnog sagorijevanja se utvrđuju u obliku nivoa tri međusobno povezane, ali ipak odvojene dimenzije sagorijevanja: emocionalne iscrpljenosti, depersonalizacije i cinizma i smanjenog ličnog postignuća. Nakon toga, ispituje se da li postoji statistički značajna povezanost između nivoa svake od tri dimenzije sagorijevanja ponaosob sa jedne, i organizacijsko-tehničkih i organizacijsko-relacijskih obilježja radnog mjesta socijalnog radnika sa druge strane. Na ovaj način, istraživanjem se nastoji identifikovati i specifična, uža grupa organizacijskih obilježja od one koja je definisana, a koja je posebno povezana sa visokim nivoima profesionalnog sagorijevanja. Ovo istraživanje ima i svoj *praktični ili društveni cilj*, koji se definiše kao davanje konkretnijih smjernica za umanjivanje

organizacijskih rizika za sagorijevanje socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, kroz promjenu i pažljivo planiranje nekih od organizacijskih obilježja radnog mjesta.

Na osnovu opreacionog određenja predmeta istraživanja definisana je jedna opšta i šest posebnih hipoteza. U okviru opšte hipoteze kandidatkinja polazi da pretpostavke da *postoji visok nivo profesionalnog sagorijevanja socijalnih radnika u centrima za socijalni rad u RS, koji je povezan sa obilježjima radnog mjesta*. Posebne hipoteze su prikazane kroz analizu odnosa sljedećih uključenih varijabli:

PH1.1.: Postoji visok nivo emocionalne iscrpljenosti socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko-tehničkim obilježjima radnog mjesta.

PH1.2.: Postoji visok nivo emocionalne iscrpljenosti socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko-relacijskim obilježjima radnog mjesta.

PH1.3.: Postoji visok nivo depersonalizacije socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko-tehničkim obilježjima radnog mjesta.

PH1.4.: Postoji visok nivo depersonalizacije socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko-relacijskim obilježjima radnog mjesta.

PH1.5.: Postoji visok nivo doživljaja smanjenog ličnog postignuća socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko-tehničkim obilježjima radnog mjesta.

PH1.6.: Postoji visok nivo doživljaja smanjenog ličnog postignuća socijalnih radnika u centrima za socijalni rad, koji je povezan sa organizacijsko- relacijskim obilježjima radnog mjesta.

U okviru prikaza metodolških osnova, kandidatkinja daje i pregled *varijabli* i istraživačkog *instrumenta*. Zavisne varijable u ovom istraživanju jesu tri dimenzije profesionalnog sagorijevanja: emocionalna iscrpljenost, depersonalizacija i cinizam, i smanjeno lično postignuće. Za mjerenje ovih dimenzija u radu je korišten standardizovani MBI instrumentom za mjerenje profesionalnog sagorijevanja- Maslach Burnout inventory. (Maslach Burnout Inventory), koji obuhvata ukupno 22 stavke, i sastoji se od tri subskale, od kojih svaka mjeri po jednu dimenziju sagorijevanja. Subskala emocionalne iscrpljenosti sadrži 8 stavki; subskala depersonalizacije 7 stavki; a subskala ličnog postignuća, takode, sedam stavki. Tvrdnje u ovim skalama su organizovane u okviru sedmostepene skale procjene. Nezavisne varijable u ovom istraživanju su obilježja radnog mjesta. Polazeći od kategorizacije izvora stresa u radnoj organizaciji, kojeg daju Cooper i Marshall (1976) i McGrath (1976) za potrebe istraživanja definisane su dvije različite kategorije obilježja radnog mjesta, koji su nazvani: 1) organizacijsko – tehnička obilježja radnog mjesta; i 2) organizacijsko- relacijska obilježja. U okviru obje grupe nezavisnih varijabli ili faktora okruženja radi se o individualno percipiranim organizacijskim faktorima rizika, jer se u daljem empirijskom istraživanju ispituju kroz individualnu percipciju i procjenu ispitanika socijalnih radnika. Sva obilježja radnog mjesta kao skup nezavisnih varijabli, ispitivana su

za potrebe ovog istraživanja posebno kreiranim upitnikom, koji se sastoji od skala procjene i pitanja otvorenog i zatvorenog tipa.

U radu primijenjene odgovarajuće istraživačke *metode i tehnike*, u skladu sa definisanim problemom i predmetom istraživanja. Teorijski dio rada se zasniva na teorijskoj deskripciji osnovnih pojmova i njihovih obilježja i veza, u odnosu na dostupnu literaturu i izvore. Može se reći da je dijelom riječ o metodi analize sadržaja (dokumenata), u okviru koje je izvršeno kritičko preispitivanje postojećih naučnih saznanja o razvoju i obilježjima profesionalnog sagorijevanja u pomagačkih profesijama i socijalnom radu, sa fokusom na vanjske faktore koji doprinose pojavi sagorijevanja. Na kraju, teorijskom sintezom objedinjena su sva važna obilježja profesionalnog sagorijevanja u svom savremenom određenju, specifično vanjski faktori rizika koji doprinose pojavi i održavanju profesionalnog sagorijevanja. U ovom postupku je korištena naučna literatura o profesionalnom sagorijevanju u pomagačkim profesijama, socijalnom radu i socijalnoj politici, kao i određeni zakonski i podzakonski akti kojima je definisan sistem socijalne zaštite u RS, u kojem su zaposleni ispitanici. Empirijsko istraživanje se zasniva na kvantitativnom metodološkom pristupu, koji se temelji na primjeni empirijsko neeksperimentalne ili deskriptivne metode. Za prikupljanje podataka korištena je tehnika anketiranja, u okviru koje su ispitanici sami popunjavali anketni upitnik (bez prisustva istraživača) u pisanoj/štampanoj formi.

Uzorak istraživanja je prikupljan od februara 2020. do juna 2020. godine, na uzorku socijalnih radnika zaposlenih u centrima za socijalni rad u Republici Srpskoj. Istraživanjem je obuhvaćen 101 socijalni radnik, iz 24 različita centra za socijalni rad. Većina ispitanika je ženskog pola (87,1%), starosti do 41 godine života (59,4%), imaju visoku stručnu spremu (76,2 %), manje od 15 godina radnog staža (64,4 %), pri čemu je sav staž stečen isključivo u centru za socijalni rad (100%), a na aktuelnom referatu su angažovani relativno kratko (manje od 5 godina- 51,8%).

Obrada podataka je urađena uz pomoć SPSS statističkog paketa. U okviru obrade korištene su sljedeće tehnike: deskriptivna statistika- u vidu postotaka o uzorku i dobijenih rezultata na pojedinačnim skalama i stavkama; i korelacija- sa ciljem utvrđivanja povezanosti između dimenzija profesionalnog sagorijevanja kao zavisnih varijabli sa jedne, i organizacijsko-tehničkih i organizacijsko-relacijskih obilježja radnog mjesta kao dvije velike grupe nezavisnih varijabli, sa druge strane .

REZULTATI I NAUČNI DOPRINOS ZAVRŠNOG RADA

Osnovni rezultati istraživanja su prikazani i analizirani u okviru tri velike cjeline. Prva cjelina obuhvata prikaz i analizu rezultata istraživanja, koji ukazuju na zastupljenost onih organizacijskih obilježja radnog mjesta socijalnog radnika, za koja su prethodna istraživanja potvrdila da su direktno ili indirektno povezana sa profesionalnim sagorijevanjem. Istraživački nalazi pokazuju da je većina ispitanika angažovana u okviru polivalentne prakse (57,9%), nemaju organizovanu superviziju (88%), te su istovremeno opterećeni drugim poslovima (AS=3,31), što ostavlja malo prostora za posvećen rad sa korisnikom (AS=3,42). Pritom su primorani da se nose sa ograničenim materijalnim

resursima (AS=3,27), nedostatkom adekvatnih edukacija (AS=3,20) i povratnih informacija o svom radu (AS=2,62).

U drugom dijelu prikaza rezultata istraživanja nalaze se podaci koji se odnose na utvrđene nivoe profesionalnog sagorijevanja socijalnih radnika u centrima za socijalni rad u RS. Profesionalno sagorijevanje je ispitivano u odnosu na njegove tri dimenzije: emocionalnu iscrpljenost, depersonalizaciju, i subjektivni doživljaj smanjenog ličnog postignuća, primjenom tri odgovarajuće subskale standardizovanog istraživačkog instrumenta. Utvrđeno je da socijalni radnici u centrima za socijalni rad u Republici Srpskoj u prosjeku pokazuju umjeren nivo sagorijevanja u dimenziji emocionalne iscrpljenosti; umjeren do nizak nivo sagorijevanja u dimenziji depersonalizacije; i nizak nivo sagorijevanja u dimenziji subjektivnog doživljaja ličnog postignuća. Umjereni prosječni nivoi sagorijevanja u sferi emocionalne iscrpljenosti i depersonalizacije kriju statistički značajne grupe ispitanika sa visokim nivoom profesionalnog sagorijevanja. Na osnovu takvih nalaza, djelimično su prihvaćene hipoteze o postojanju visokih nivoa emocionalne iscrpljenosti (23,8% od ukupnog uzorka) i depersonalizacije (24,85% od ukupnog uzorka), a potpuno odbačene hipoteze o postojanju visokog nivoa smanjenog ličnog postignuća (0%). Najveće nivoe emocionalne iscrpljenosti ispitanici pokazuju na stavkama emocionalne iscrpljenosti, i to posebno stavkama: „Mislim da u svom poslu previše radim”; i “Na kraju dana osjećam se potrošeno“ (AS>4). Deskriptivni pokazatelji potvrđuju validnost dobijenih podataka.

U trećem dijelu prikaza rezultata istraživanja, primjenom korelacija istražena je povezanost viših nivoa profesionalnog sagorijevanja sa jedne, i organizacijskih obilježja radnog mjesta sa druge strane. Analizom vrijednosti koeficijenata korelacije, ispitivana je održivost postavljenih posebnih hipoteza, o povezanosti svake od tri dimenzije profesionalnog sagorijevanja sa jedne, i organizacijsko-tehničkih i organizacijsko-relacijskih obilježja prakse sa druge strane.

Na osnovu vrijednosti koeficijenata korelacije, utvrđeno je da *postoji statistički značajna, niska pozitivna povezanost između emocionalne iscrpljenosti i*: opterećenosti brojem klijenata ($r=0,248$, Sig.=0,024); istovremene opterećenosti drugim poslovima ($r=0,269$, Sig.=0,007); vrste profesionalne prakse ($r=0,228$, Sig.=0,022); postojanja privilegija u načinu na koji nadređeni organizuje rad zaposlenih ($r=0,271$, Sig.=0,007); nedostatka povratne informacije ($r=0,242$, Sig.=0,016); i uvažavanja dodatnih napora od strane nadređenih ($r=0,256$, Sig.=0,011).

Analiza korelacija ukazuje i na *nisku pozitivnu povezanost depersonalizacije sa*: ograničenim materijalnim sredstvima ($r=0,261$, Sig.=0,009); neadekvatnim fizičkim uslovima rada ($r=0,230$, Sig.=0,022); i postojanja organizovane supervizijske podrške ($r=0,238$, Sig.=0,018); postojanja privilegija u kolektivu ($r=0,215$, Sig.=0,034); ineuvažavanja dodatnih napora od strane nadređenih ($r=0,199$, Sig.=0,049).

Iako prethodnom analizom nisu utvrđeni visoki nivoi smanjenog ličnog postignuća, korelacionom analizom je utvrđeno da *postoji povezanost između smanjenog ličnog postignuća i sljedećih organizacijskih faktora*: opterećenost brojem klijenata ($r=0,218$, Sig.=0,049), neopravdano premještanje sa jednog na drugi referat ($r=-0,253$, Sig.=0,011) i nedostatak povratne informacije u radu ($r=-0,207$, Sig.=0,040). Veći doživljaj preopterećenja brojem klijenata je u pozitivnoj korelaciji sa doživljajem ličnog postignuća.

Niži nivoi sagorijevanja ukazuju na manji stepen percepcije o nepostojanju povratne informacije u radu i neopravdanog premještanja sa jednog na drugi referat. Na kraju ovog poglavlja kandidatkinja diskutuje o vezi dobijenih rezultata i ranijih teorijskih pretpostavki i empirijskih nalaza, odnosno raspravlja postavljene hipoteze u odnosu na dobijene rezultate istraživanja.

U poglavlju pod nazivom „*Zaključak i preporuke*„ kandidatkinja diskutuje o glavnim zaključcima proisteklim iz izvedenog istraživanja, te daje prijedloge za potencijalno dublje istraživanje fenomena profesionalnog sagorijevanja i njegove implikacije na upravljanje ustanovama socijalne zaštite. Ukoliko se sumiraju zaključci istraživanja, može se zaključiti da na povećanje nivoa sagorijevanja (u jednoj ili nekoliko dimenzija) utiču sljedeća organizacijska obilježja radnog mjesta u centrima za socijalni rad: opterećenost brojem klijenata; istovremena opterećenost drugim poslovima; polivalentna praksa; ograničenost materijalnih sredstava za rad; neadekvatni fizički uslovi rada; nepostojanje organizovane supervizijske podrške; neopravdano premještanje sa jednog na drugi referat, nedostajanje povratne informacije u radu, postojanje privilegija u načinu na koji nadređeni organizuje rad zaposlenih, te neuvažavanje dodatnih napora koje je potrebno uložiti u rad. Ovako utvrđen skup organizacijskih obilježja koji je povezan sa visokim nivoima sagorijevanja, predstavlja najznačajniji naučni doprinos ovog rada.

Posebno je važno da je najveća povezanost nivoa sagorijevanja u okviru sve tri dimenzije utvrđena u odnosu na zajedničku grupu faktora koji pripadaju doživljaju pravde u načinu na koji nadređeni tretira svoje zaposlene. Nepostojanje povratne informacije je faktor za koji je utvrđena pozitivna korelacija sa sve tri dimenzije sagorijevanja. Riječ je o faktoru koji je dio stila upravljanja ustanovom i ne zahtjeva posebna materijalna sredstva. Time se dolazi do ključnog praktičnog doprinosa ovog istraživanja, u pravcu prepoznavanja važnosti promjene odnosa nadređenih prema svojim zaposlenim. Ako ujednačavanje sistema nagrađivanja, posebno davanje povratne informacije o radu socijalnih radnika, može da se smanji profesionalno sagorijevanje, onda to znači obavezu i odgovornost rukovodstva centara za socijalni rad za pažljivo promišljanje i implementaciju određenog kvaliteta odnosa prema svojim zaposlenim.

ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG

Na osnovu navedene analize dolazimo do zaključka da je kandidat Teodora Deretić svoj master rad "POVEZANOST PROFESIONALNOG SAGORIJEVANJA SA OBILJEŽJIMA RADNOG MJESTA SOCIJALNIH RADNIKA ZAPOSLENIM U CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD " uspješno teorijski utemeljila sa stanovišta teorija i istraživanja u socijalnom radu. Metodološki, rad je postavljen u skladu sa valjanom paradigmom kvantitativnih istraživanja u društvenim naukama, a rezultati su korektno analizirani, interpretirani i generalizovani. Rad je prošao softversku provjeru originalnosti naučnog rada.

Smatramo da master rad ispunjava sve Zakonom predviđene kriterijume za ovaj nivo akademskog dostignuća i sa zadovoljstvom predlažemo Naučno-nastavnom vijeću Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Banjoj Luci da ovaj Izvještaj usvoji, kako bi se stekli uslovi za odbranu master rada.

Banja Luka, 12.01.2021.

KOMISIJA:

Prof. dr Mira Čuk, vanredni profesor, predsjednik

Prof. dr Dragana Šćepović, vanredni profesor, član

Doc. dr Andrea Puhalić, član-mentor

Број:08/1.21/21

Датум:12.01.2021.

На основу члана 3. Правилника о поступку провјере оригиналности завршних радова студената на II и III циклусу студија Универзитета у Бањој Луци број 02/04-3.2688-4/17 од 28.09.2017. године издаје се

У В Ј Е Р Е Њ Е

Овим се потврђује да је мастер рад кандидаткиње Теодоре Деретић под називом „Повезаност професионалног сагоријевања са обиљежјима радног мјеста социјалних радника запослених у центрима за социјални рад“ провјерен путем званичног софтвера за откривање плагијата дана 11.01.2021. године.

Шеф библиотеке

Јина Кујала

Продекан за научноистраживачки рад

ДОСТАВЉЕНО:

- Ментору
- А/А